

Tlf: 911 08 150
post@masternes.no
www.masternes.no

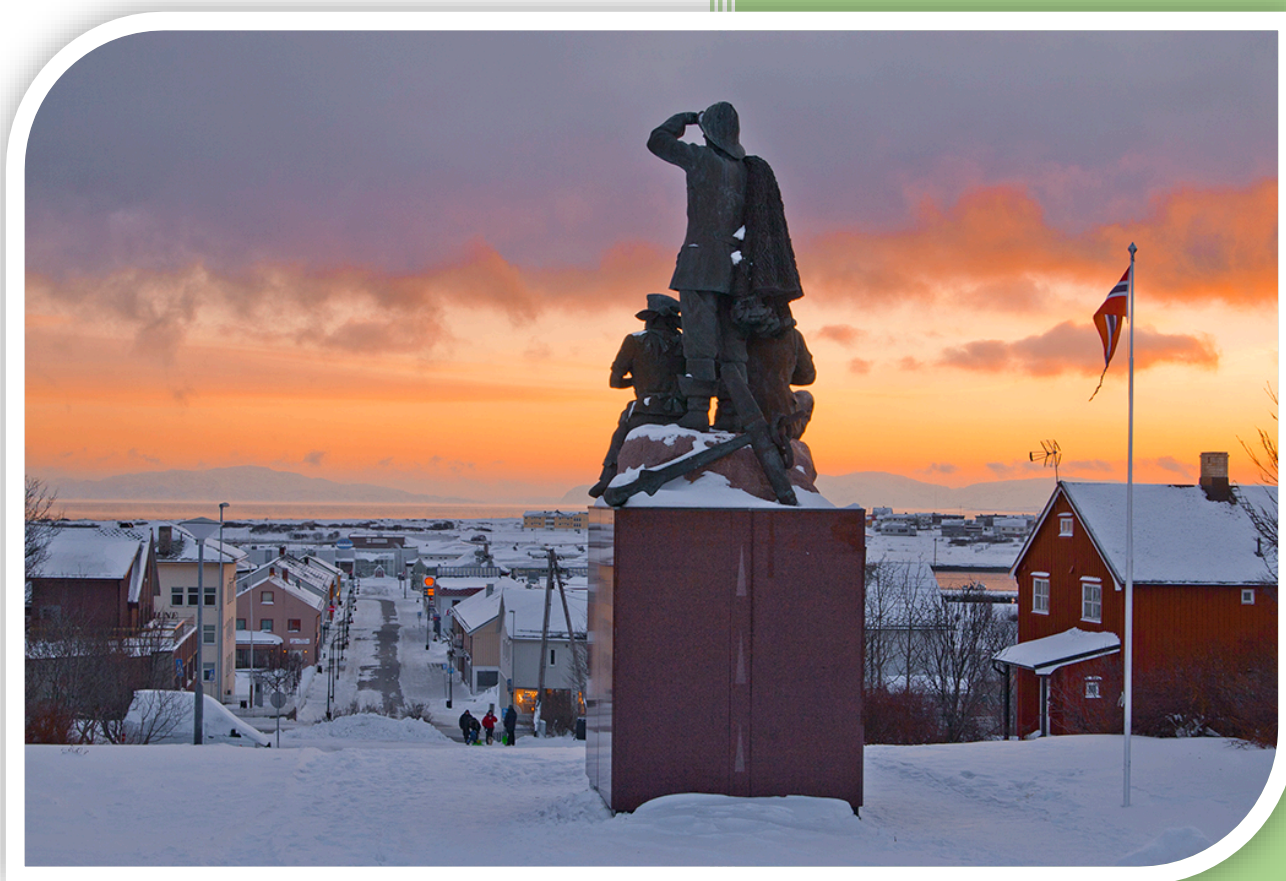
Masternes Gjenvinning AS
Deanugeaidnu 165
9845 Tana

1

2021

Kildesortering i Vadsø kommune

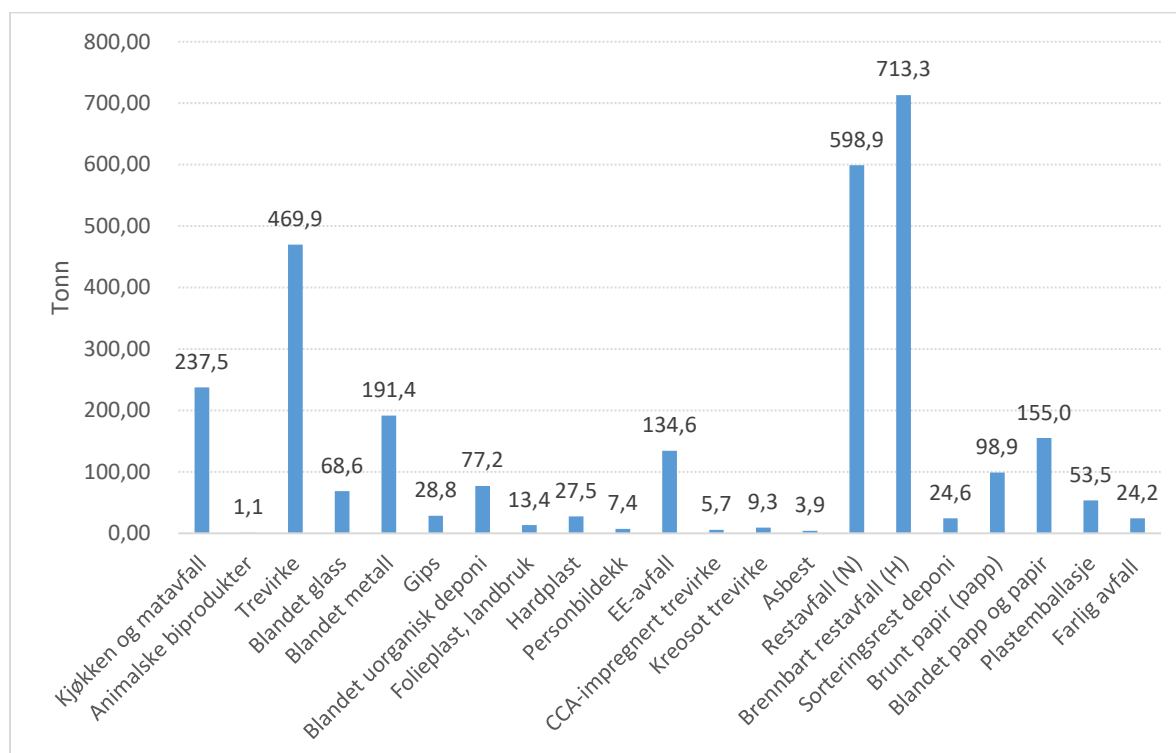
¹ Foto: Tor Arne Dallavara

Tron Møller Natland
Masternes Gjenvinning AS
05.02.2021

1 Statistikk kildesortering

1.1 Totaloversikt (innsamlet privat + returpunkter + levert miljøstasjon)

Kildesortering av husholdningsavfall i Vadsø kommune har nå pågått siden høsten 2017, altså i overkant av 3 år. I løpet av 2020 ble det samlet inn/levert 2945 tonn avfall, en økning på 268 tonn fra 2019 (10 %).

Figur 1 – Tonnasje per avfallsfraksjon totalt (innsamlet privat + returpunkter + levert miljøstasjon)

Sorteringsgrad

Sorteringsgrad er et mye (mis)brukt begrep innenfor avfallsbransjen. I prinsippet gir det kun et tall (prosent) på hvor mye restavfall det er, målt opp mot alt annet avfall – uavhengig av videre behandling av avfallet. Samtidig er naturligvis evnen til sortering av betydning for hvor mye man er i stand til å materialgjenvinne.

Materialgjenninningsgrad

Materialgjenninningsgraden gir et tall (prosent) på hvor stor andel av avfallet som utnyttes til å lage nye produkter, og dermed i hvor stor grad man erstatter bruk av jomfruelige ressurser med «ombruk». Et høyt tall betyr altså en god miljømessig håndtering, og dette er mer interessant enn sorteringsevnen isolert sett.

Mens restavfallet energigjenvinnes², går de fleste andre fraksjoner i hovedsak til ulike typer materialgjenvinning, med unntak av enkelte typer farlig avfall. Det farlige avfallet utgjør uansett en svært liten andel av totalen. Tekstiler, som også kan materialgjenvinnes, leveres i stor grad direkte til andre aktører³, og kommer derfor ikke med i statistikken.

² Sendes til Sverige og benyttes til å produsere strøm/varme.

³ UFF, Fretex o.l.

1.2 Husholdning (renovasjonsrutene)

Vadsø kommune har i dag 6 ulike renovasjonsruter som til sammen dekker hele kommunen. Enkelte av disse rutene samkjøres for papir/plast (Rute 1 & 2 + Rute 6 & 7 kjøres samtidig). Det er derfor ikke mulig å gi en helt korrekt statistikk for denne avfallsfraksjonen på de nevnte rutene, men basert på erfaringstall fordeles de slik:

- Rute 1 & 2: 60/40, hvorav hovedandelen tilhører Rute 1.
- Rute 6 & 7: 60/40, hvorav hovedandelen tilhører Rute 6.

Rute #	1	2	3	5	6	7	SUM
Fraksjon:							
Restavfall	132,07	109,43	111,88	136,03	97,29	79,24	665,94
Mat	51,81	38,93	47,54	41,77	42,67	37,28	260,00
Papir	21,97	14,64	21,26	37,87	10,18	6,79	112,71
Plast	4,97	3,32	5,92	8,79	2,23	1,48	26,71
SUM	210,82	166,32	186,60	224,46	152,37	124,79	1065,36

Tabell 1 – Fordeling av innsamlet husholdningsavfall per rute

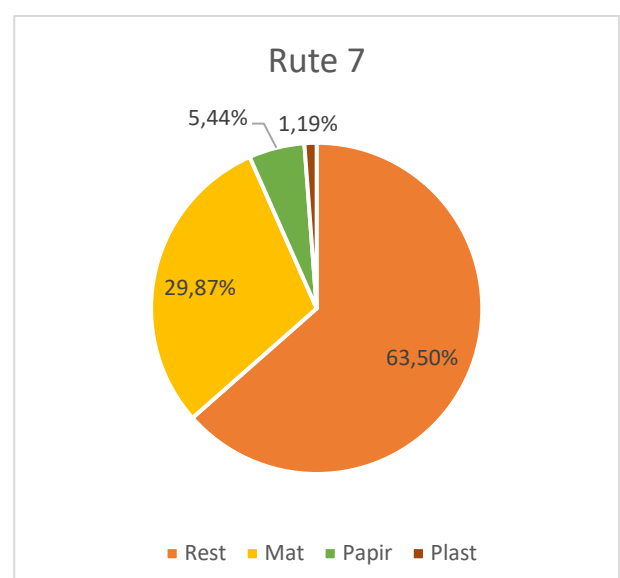
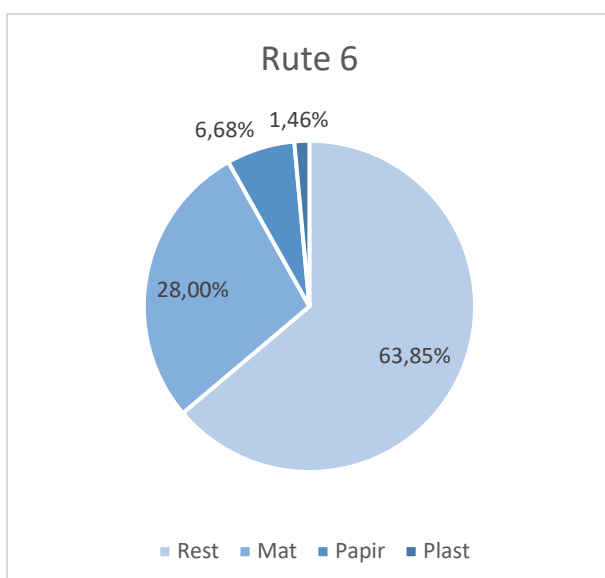
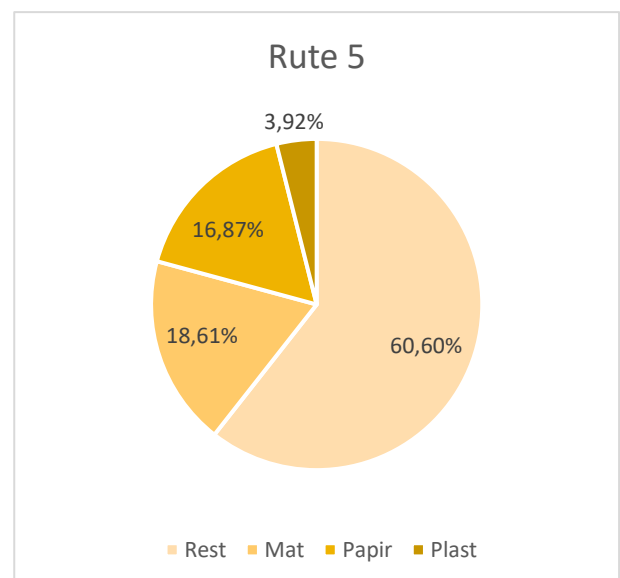
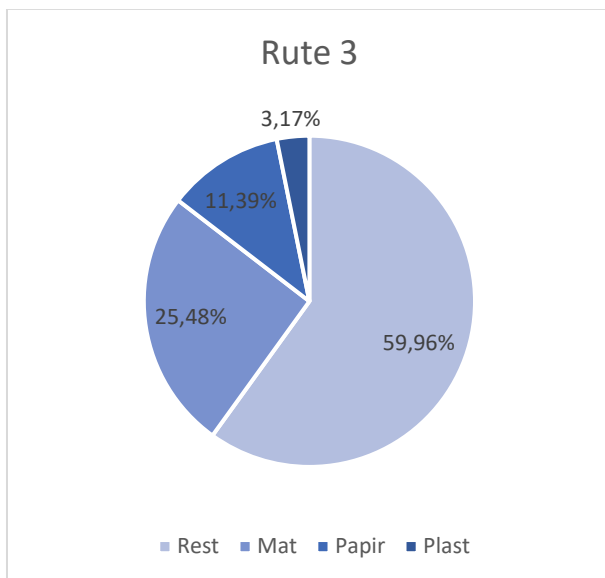
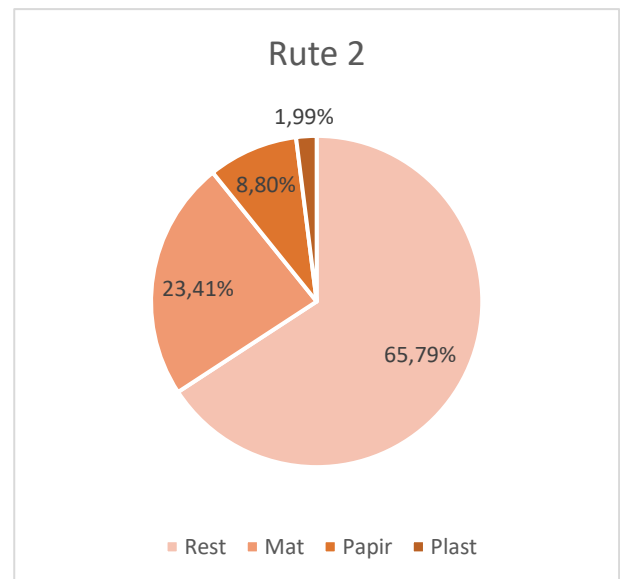
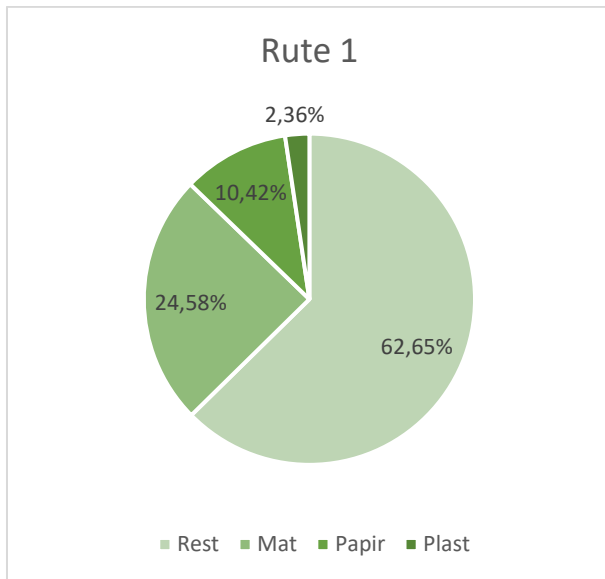
Som tabellen viser, er det en relativt høy andel restavfall ($\geq 60\%$) på alle rutene. Øvrige likheter og ulikheter kommer frem av diagrammene under.

Totalt er det samlet inn ca. 1065 tonn avfall på renovasjonsrutene i 2020, en økning på 22 tonn fra 2019 (2 %). Når glassinnsamlingen inkluderes, bikker vi så vidt over 1100 tonn (ca. 53 tonn).

Sorteringsgrad: 37,49 % (eks. glass)

Materialgjenvinningsgrad: 37,49 % (eks. glass)

Innsamlet husholdningsavfall

1.3 Husholdning (levert miljøstasjonen)

I tillegg til renovasjonsrutene leveres det en del privat avfall (husholdningsavfall) direkte på miljøstasjonen.

Fraksjon	Rest	Papp/ papir	Trevirke ⁴	Metall	Gips	EE-avfall	Farlig avfall
Tonnasje	865,82	70,24	170,73	80,39	10,76	45,85	42,92
% av totalen	67,29 %	5,46 %	13,27 %	6,25 %	0,84 %	3,56 %	3,34 %

Tabell 2 – Fordeling av avfallsfraksjoner levert miljøstasjonen av private (tonnasje/prosentandel)

Andelen restavfall er noe høyere for det avfallet som leveres direkte på miljøstasjonen enn det som hentes inn på renovasjonsrutene.

Sorteringsgrad: 32,71 %

Materialgjenvinningsgrad: 16,10 %

1.4 Næringsavfall (levert miljøstasjonen)

Den siste kategorien er næringsavfallet som leveres over vekt på miljøstasjonen, altså avfall fra private og offentlige bedrifter/organisasjoner. Avfall som hentes hos kundene (bedriftene) er ikke med i statistikken.

Fraksjon	Rest	Papp/ papir	Plast	Trevirke	Metall	Gips	EE- avfall	Farlig avfall
Tonnasje	341,49	58,52	170,73	80,39	10,76	45,85	42,92	0,20
% av totalen	61,64 %	10,56 %	1,20 %	16,59 %	4,05 %	0,84 %	5,07 %	0,04 %

Tabell 3 – Fordeling av avfallsfraksjoner levert miljøstasjonen av næringsliv (tonnasje/prosentandel)

Igjen ser vi at restavfallsandelen ligger i overkant av 60 %, og det er dermed lite forskjell på sorteringsgraden mellom husholdning (renovasjonsruter), husholdning (levert stasjon) og næring (levert stasjon).

Sorteringsgrad: 38,36 %

Materialgjenvinningsgrad: 21,73 %

---

⁴ Fraksjonen trevirke har historisk sett gått til både energi- og materialgjenvinning, avhengig av mottakskapasitet, logistikk mv. I disse utregningene er det forutsatt at alt trevirket er energigjenvunnet.

1.5 Gjenvinningsmål

Kostra-tallene for 2019 viser en materialgjenvinningsgrad i Vadsø på 35,1 %. Noen utvalgte kommuner for sammenligning (2019-tall):

- Vardø: 34,5 %
- Hammerfest: 43,7 %
- Alta: 27,1 %

Andelen avfall til materialgjenvinning ligger noe lavere enn de nasjonale tallene (ca. 40 %). Dette er for så vidt ikke unaturlig, all den tid logistikk løsninger og tilgang på sluttbehandling er mer utfordrende her enn lengre sør. Samtidig bør det være et mål, og fullt mulig, å få Vadsø kommune opp over 40 %.

Nasjonalt jobbes det mot 55 % materialgjenvinningsgrad for «husholdningsavfall og lignende næringsavfall» år 2025, i tråd med EUs rammedirektiv for avfall (2008/98/EF). Her legges det videre opp til en gradvis økning til 60 % i 2030 og 65 % i 2035.

Veien mot målene

For å oppnå disse gjenvinningsmålene må det naturligvis gjøres en rekke grep:

- Avfallsforebygging: Effektiv produksjon og gjennomtenkt forbruk.
- Produktdesign: Unngå engangsprodukter, benytte emballasje som kan gjenvinnes, merking av emballasje mv.
- Teknologeutvikling: Sensor- og sorteringsteknologi (AI).
- Sluttbehandling: Behandlingsløsninger og -teknologier for «problematiske» avfallstyper, som f.eks. kunstgressbaner, utrangerte vindmøller og annet «nytt» avfall.

2 Fremtidspotensial (Vadsø)

Avfallsbransjen er i konstant utvikling, og til dels under sterkt press fra myndighetene nasjonalt og globalt. Det kommer stadig nye lover, produkter, innovasjoner og – ikke minst - gebyrer. Sverige innførte avfallsskatt på forbrenning i 2020, og øker denne trinnvis i 2021 og 2022. Norge har nylig lagt på CO₂-avgiften, og har varslet ytterligere, betydelig økning i årene som kommer. I praksis betyr det at det vil bli dyrere å kvitte seg med restavfallet. Selv om det ikke høres bra ut for lommeboken, anbefaler vi at man heller ser på dette som en ønsket utvikling til fordel for miljøet. Næringsliv og husholdninger tvinges til å forbedre sin sortering, samt kaste (og kjøpe) mindre. Avfallsselskapene må finne nye løsninger for å øke graden av materialgjenvinning, da alt som kan fjernes fra restavfallet er billigere å sluttbehandle.

Ditt lille bidrag til denne utviklingen skader ikke.

2.1 Tips til husholdningen

For å hjelpe befolkningen litt på vei mot bedre sortering (og økt materialgjenvinning) har vi noen tips:

Reduksjon av matsvinn:

- Lag handleliste med middagsmeny, gjerne for hele uken, og forhold deg til den så godt det lar seg gjøre. La gjerne en dag stå åpen til restemat. Har du en iPhone kan du opprette et delt notat (meny/handleliste) med din(e) kjære, som oppdateres i sanntid når en av dere gjør endringer.
- Ikke benytt deg av «3 for 2»-tilbud og lignende, med mindre du faktisk hadde planer om å kjøpe 3 stk. I praksis kjøper du bare mer enn du trenger, og ender trolig opp med å kaste mye av det.
- Ikke være redd for å tenke kreativt. Sjekk gjerne tipsene hos [Spisoppmaten](#).
- Bruk sansene dine. Utseende, lukt og smak er mye bedre indikatorer på om en matvare er spiselig enn datostemplingen. Egg, meieriprodukter, kjøtt, ris, krydder og produkter med mye sukker holder gjerne vesentlig lengre enn datoen skulle tilsa.

Generelt:

- Kildesorter gjenvinnbare fraksjoner som plast (skyll og tørk), drikkekartong (skyll og tørk), glass, papp o.l. Selv om det kan være små mengder du kaster i restavfallet blir dette en såkalt dobbeltfeil, altså mindre materialgjenvinning og mer restavfall samtidig.
- Lever ting til gjenbruk i stedet for å kaste det i restavfallet, og kjøp gjerne brukt (klær, leker, bøker etc.) i stedet for nytt. Arranger byttekveld med venner og kjente, spesielt effektivt og besparende for barneutstyr og klær.
- Kjøp det du trenger, ikke det du har lyst på. Du kan med fordel benytte deg av Black Friday-tilbud o.l., ikke fordi prisen er lav, men fordi du trenger det produktet. Har du ikke vurdert å kjøpe det før det kom på salg, trenger du det trolig ikke da heller.